

Zoektocht naar geld uit restproducten

JOOST DE LA COURT

FLEVOLAND - Studenten van Aeres Hogeschool Dronten zoeken samen met Flevolandse agrarische ondernemers naar een betere verwaarding van restproducten.

ACHTERGROND

Een aardappelverwerker, een pompoenteler, een peenteler en twee uienverwerkers verwachten zo nieuwe wegen te vinden, zodat bijvoorbeeld aardappel- en uienenschillen maar ook verwormde peen meer geld opbrengen.

'Zulke mooie peen, echt een prachtproduct. Zonde toch om daar sap van te maken of ze te versnijden.' Een van de studenten die in de afgelopen weken een kijkje kwamen nemen bij peenteler Kees van Woerden in Biddinghuizen kan er nog steeds niet over uit dat een kromme wortel of een wortel met twee uiteinden verderop in de afzetketen niet wordt geaccepteerd.

Als het aan de student ligt, komt ook dit product binnenkort in zijn geheel in de winkel te liggen. 'Gewoon een kwestie van slimme marketing', klinkt het vastberaden in een presentatie aan de ondernemers en mede-studenten. Biologisch en bewust koppelen aan een mooie verpakking, liefst gemaakt van andere restproducten, en een goed verhaal erbij zou de consumment over de streep moeten trekken.

Onder leiding van lector Koen Dittich worden in het project 'Biohub Dronten' nieuwe kansen gezocht voor meerdere restproducten van verschillende bedrijven in Oostelijk Flevoland. Door die reststromen samen te brengen en om te vormen tot nieuwe producten kan daar geld mee worden verdiend in plaats van dat het geld kost.

'In de gangbare uienteelt sorteert je gemiddeld 5 tot 10 procent product uit dat niet direct afzetbaar is, in de biologische teelt loopt dat soms wel op tot 25 of 30 procent', vertelt Bas Groeneweld van Aaldering Bio-ii. Die reststroom verdwijnt vaak richting Polen. 'Zonder dat je weet wat er daarmee gebeurt. Voor de derde keer in ruim twee jaar tijd vond vorige week een ernstig ongeluk plaats bij de onbewaakte spoorwegovergang aan de Voslaan in Winsum. Maar boeren in de buurt en erfbetreiders al jaren pletten voor een beveiligde overgang, azen gemeente Winsum en ProRail op een stuk boeregrond om de overgang te kunnen opheffen.

Al dertig jaar wordt gesproken over het opheffen of beveiligen van onbewaakte spoorwegovergangen in gemeente Winsum. De discussie laaide weer op nadat in mei 2014 een krantenbezorger om het leven kwam toen hij de trein bij de Voslaan over het hoofd zag. Enkele maanden daarna trof een jonge vee-

Verwerking van uien bij Gebroeders Van Liere in Dronten levert veel restanten op.

Dat vervaarden moet je niet in het buitenland doen, maar hier.'

Ook aardappelverwerker Schaap Holland in Biddinghuizen zoekt al langer naar een manier om zijn schillen te vervaarden. En dan niet alleen als veevoer. 'We zitten er niet in om te besparen, maar om eraan te verdienen', zegt Erik Schaap. Tot nu toe is dat niet goed gelukt. 'Met elkaar kun je dan meer bereiken.'

Naast het economische voordeel streven de deelnemers in het project naar duurzaamheidsverbetering. De oplossingen die de studenten bedenken moeten bijdragen aan de circulaire economie waarin hergebruik vooropstaat, stellen projectleider Koen Dittich en hogeschool-docent Geert Sol. 'We moeten afval niet langer zien als afval, maar als bijproduct waar geld mee kan worden verdiend', zegt Dittich. Sol: 'Als je het in kaart brengt, raak je verbaasd over de grote hoe-

veelheid restproduct die vrijkomt. Dat moet toch gewoon niet kunnen.' Dat vindt peenteler Van Woerden ook. 'Er komen alleen maar reststromen bij', stelt hij vast.

CROSS-OVER

Het project is nog in het beginstadium, maar moet uiteindelijk een businessmodel opleveren om de afzet van restproduct rendabel te maken. Het liefst als 'cross-over' tussen verschillende bedrijven, stelt Sol. Door reststromen te combine-

ren krijg je een groter volume en een constantere aanvoer en productie. Hoewel het de uitdaging wel groter maakt, verwacht ook Van Woerden dat het haalbaar is.

Een eerder project met de verwerking van bermgras wees al uit dat een stabiele aanvoer essentieel is. 'Opschalen is het probleem', erkent Sol. De ondernemers brengen hun ervaring in, van de studenten wordt creativiteit en inventiviteit verwacht. In de eerste fase van het project inventariseerden de stu-

denten de afzetketens van de vier bedrijven.

In de volgende fase worden kansrijke circulaire business- en verdienmodellen in kaart gebracht en wordt een proces- en regiemodel ontwikkeld. Voor de productontwikkeling krijgen studenten uit Dronten ondersteuning van de student-ontwerpers van de Cihap Ontwerpfabriek in Zwolle.

Aan inspiratie geen gebrek, blijkt uit de presentaties van de studenten. Termen als aardappelvodka, pieperbier, biolaminaat en producten als doosjes of aanmaakblokjes gemaakt uit uienenschil passen in de revue. 'We hadden al snel heel wat kladdblaadjes vol ideeën', erkent een van de studenten. 'We zullen ons moeten focussen.'

Sol ziet het wel gebeuren. 'Het is een mooi project, ook door de gezamenlijkheid. Wie weet ontstaat er wel een nieuw bedrijf uit.'

ProRail krijgt boeregrond Winsum niet cadeau

ANALYSE

TIENKE WOUDA

Voor de derde keer in ruim twee jaar tijd vond vorige week een ernstig ongeluk plaats bij de onbewaakte spoorwegovergang aan de Voslaan in Winsum. Maar boeren in de buurt en erfbetreiders al jaren pletten voor een beveiligde overgang, azen gemeente Winsum en ProRail op een stuk boeregrond om de overgang te kunnen opheffen.

Al dertig jaar wordt gesproken over het opheffen of beveiligen van onbewaakte spoorwegovergangen in gemeente Winsum. De discussie laaide weer op nadat in mei 2014 een krantenbezorger om het leven kwam toen hij de trein bij de Voslaan over het hoofd zag. Enkele maanden daarna trof een jonge vee-

handelaar hetzelfde lot. De ongevallen zitten nog vers in het geheugen van de nabijgelegen melkveehouders.

Gemeente Winsum en ProRail willen, ondanks de roep van de buurt om een beveiligde overgang, een weg aanleggen naar de eerstvolgende bewaakte spoorwegovergang, zodat de huidige kan worden opgeheven. Hiervoor is 1 hectare grond nodig van een van de boeren.

Zolang ProRail hem geen vervangende grond kan bieden, gaat hij niet akkoord met de verkoop, stelt hij resoluut. 'Zij willen iets van mij. Ik hoef het hen niet cadeau te doen.' Op social media kreeg de betreffende boer er flink van langs: veel mensen betfelden hem als dwarsligger. ProRail-directeur Pier Eringa

zei tijdens de persconferentie 'te balen als een stekker' dat de grondaankoop nog niet rond is en zei de aankoop te willen forceren.

Of het terecht is om met de vinger naar de boeren te wijzen is de vraag. Melkveehouders kiezen bij de aanleg van een weg steeds vaker voor compensatie van de grond. Als ze dat niet doen, kunnen ze niet alle toeslagrechten verzilveren. Daarnaast verlaagt krimp van het areaal de mestplaatsingsruimte. Bovendien moet een ondernemer die geen alternatieve grond krijgt zijn fosfaatproductie verminderen, door zijn melkveestapel te verkleinen. Ten slotte verlaagt een kleinere bedrijfsoppervlakte de eigen voerproductie.

Dat ziet provincie Groningen ook. Zij maakte de afgelopen jaren een ommezwaai in

haar grondverwervingsbeleid. Niet achteraf vragen om grond dat in het negatiefste geval kan leiden tot ontginnen, maar boeren in het proces mee laten denken. Boeren bij Bedum mochten voor de plannen voor een rondweg bij het dorp zelf een stift ter hand nemen om mee te denken over kavelruil.

De provincie lijkt hiernee echter een uitzondering te zijn. De vraag rijst of gemeentelijke overheden en bedrijven voldoende meebewegen met de ontwikkelingen in de agrarische sector bij de aanleg van infrastructuur. Hoewel de provincie Groningen voor 80 procent bestaat uit agrarische grond, voelen boeren zich vaak het sluitstuk van het infrastructureel project en hebben ze het idee dat ze met een fooi worden weggestuurd.